

Målnummer:	Ö6170-15	Avdelning:	1
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2016-12-28		
Rubrik:	Om ett avtal som en konkursförvaltare har ingått för boet varit oförmånligt, ska frågan om förvaltarens ansvar för boets skada prövas genom klander av slutredovisningen och inte inom ramen för prövningen av hans arvode. Det gäller också när boets kostnad för en sakkunnig som har biträtt i konkursförvaltningen påstås ha blivit alltför hög. - Även fråga om hur arvode ska bestämmas när förvaltaren har brustit i omsorg avseende viss förvaltningsåtgärd.		
Lagrum:	7 kap. 10 § och 11 §, 13 kap. 7 §, 14 kap. 1 §, 4 § och 6 § samt 17 kap. 1 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 2003 s. 99• NJA 2014 s. 798		

REFERAT**Göteborgs tingsrätt**

L.Z. var konkursförvaltare i PV Enterprise Sweden AB:s konkurs. När konkursen skulle avslutas gav han till Göteborgs tingsrätt in slutredovisning, utdelningsförslag och arbetsredogörelse. Han begärde arvode med 683 000 kr jämte 170 750 kr för mervärdesskatt, dvs. totalt 853 750 kr.

Tillsynsmyndigheten i konkurs godtog ett arvode uppgående till 500 000 kr jämte mervärdesskatt. Myndigheten anförde att förvaltaren, utan att först höra tillsynsmyndigheten, hade anlitat sakkunnigt biträde av en revisionsbyrå. Detta hade kostat 279 038 kr och tillsynsmyndigheten ifrågasatte att det hade varit påkallat att belasta boet med så stora utgifter för sakkunnigt biträde.

L.Z. medgav att arvodet sattes ned med ett lämpligt belopp för underlåtenheten att höra tillsynsmyndigheten.

Tingsrätten (rådmannen Kenneth Truedsson) anförde följande i beslut den 26 mars 2015.

Skäl för beslutet

Enligt 14 kap. 4 § andra stycket konkurslagen får arvode till konkursförvaltare inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget. Det är förvaltaren som ska visa att det begärda arvodesbeloppet är skäligt.

Förvaltaren ska enligt 7 kap. 10 § konkurslagen i viktigare frågor höra tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer, om det inte föreligger hinder mot det. Av 7 kap. 11 § samma lag får förvaltaren anlita ett sakkunnigt biträde för viss förvaltningsåtgärd, om han finner det nödvändigt. Förvaltaren förutsätts höra tillsynsmyndigheten innan han anlitar en revisor för att granska konkursgäldenärens räkenskapsmaterial (se Palmér-Savin, Kommentar till konkurslagen, 7 kap. 11 §, Zeteo).

Förvaltaren har utan att höra tillsynsmyndigheten anlitat revisionsbyrån Grant Thornton för granskning av bokföring, bolagshandlingar och övrig relevant dokumentation. Enligt förvaltaren har syftet med detta varit att klargöra om vissa transaktioner skulle kunna aktualisera talan om återbäring av olovlig utbetalning eller om skadestånd samt utgöra underlag för att bedöma om det fanns anledning att vidare granska frågan om tidpunkt för skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning. Kostnaden för åtgärden uppgick till 279 038 kr och har betalats ur boet som en konkurskostnad (14 kap. 1 § första stycket 3 konkurslagen). Ersättningen till biträdet har enligt 14 kap. 16 § konkurslagen bestämts av förvaltaren. Förvaltaren har för egen del begärt ersättning med 20 000 kr för upprättande av förvaltarberättelse. Det är uppenbart att förvaltaren hade bort höra tillsynsmyndigheten inför åtgärden att anlita revisionsbyrån. Det är sannolikt att åtgärden påverkat utdelningen till borgenärerna.

HD har i rättsfallet NJA 2000 s. 475 uttalat att det sedan gammalt tillämpas en ordning som innebär att arbete som ett anlitat sakkunnigt biträde utfört räknas som förvaltarens eget när ersättningen till förvaltaren bestäms. Enligt HD är syftet med bestämmelsen i 14 kap. 6 § konkurslagen om att ersättning till sakkunnigt biträde ska anges särskilt i förvaltarens arvodesframställning, att denna ersättning ska beaktas när rätten fastställer arvodet till förvaltaren. I rättsfallet NJA 2003 s. 99 har HD uttalat att samrådsskyldigheten tjänar det viktiga ändamålet att förvaltaren ska få ett gott beslutsunderlag och att en sanktionering av skyldigheten genom möjlighet till avdrag på arvodet kan förmodas främja att den iakttas. HD slog fast att ett icke oväsentligt åsidosättande av skyldigheten att höra tillsynsmyndigheten därför bör medföra en viss nedsättning av arvodet. Arvodet sattes i rättsfallet ned från begärda 750 000 kr till 710 000 kr, exklusive mervärdesskatt.

I ett avgörande den 3 december 2014, mål nr Ö 4083-13 (NJA 2014 s. 798), har HD uttalat att om förvaltaren brustit i omsorg påverkar det arvodet i sänkande riktning men att om bristen är hänförlig till en viss förvaltningsåtgärd bör ersättningen för den åtgärden sänkas, medan arvodet i övrigt inte påverkas. HD konstaterade att det inte finns något lagstöd för en sänkning av arvodet som får karaktären av en utpräglad sanktion.

Tingsrätten anser att förvaltaren brustit i omsorg genom att inte höra tillsynsmyndigheten i en fråga som påverkat utdelningen till borgenärerna och att åsidosättandet av samrådsskyldigheten inte varit oväsentligt. Arvodet ska därför sättas ned. Tingsrätten bedömer att vad HD anført i nyss nämnda avgörande från 2014 innebär att det inte är möjligt att sätta ned arvodet till högre belopp än maximalt vad som begärts för upprättande av förvaltarberättelse, dvs. 20 000 kr jämte mervärdesskatt. Enligt tingsrättens mening skulle det närmast vara att jämställa med en utpräglad sanktion om förvaltaren inte tillerkändes någon ersättning alls för denna åtgärd. Tingsrätten anser att arvodet lämpligen ska sättas ned med 10 000 kr jämte mervärdesskatt.

Beslut

Utdelning i konkursen fastställs i enlighet med utdelningsförslaget.

Förvaltarens arvode bestäms till 841 250 kr, varav 168 250 kr avser mervärdesskatt.

Tingsrätten erinrar om att medlen som frigörs genom att arvodet sätts ned ska delas ut till borgenärerna med tillämpning av reglerna om efterutdelning.

Konkursen anses avslutad enligt 11 kap. 18 § konkurslagen.

Hovrätten för Västra Sverige

Tillsynsmyndigheten överklagade i Hovrätten för Västra Sverige och yrkade att hovrätten skulle sätta ned arvodet till L.Z. till 500 000 kr jämte mervärdesskatt.

L.Z. motsatte sig ändring av tingsrättens beslut.

Hovrätten (hovrättslagmannen Eva Ahlquist, hovrättsrådet Eva Lönqvist och tf. hovrättsassessorn Magdalena Pucher) anförde följande i beslut den 20 november 2015.

Skäl

I likhet med tingsrätten anser hovrätten att L.Z. borde ha hört tillsynsmyndigheten inför åtgärden att anlita revisionsbyrån. Genom att inte göra det har han i denna del inte utfört arbetet med erforderlig omsorg. Åsidosättandet av samrådsskyldigheten har inte varit oväsentligt och motiverar därför i sig att arvodet sätts ned (se rättsfallet NJA 2003 s. 99). Till det kommer att uppdraget till revisionsbyrån inte synes ha begränsats och att en enligt hovrättens uppfattning för hög kostnad har belastat konkursboet. Även detta bör leda till att arvodet sätts ned.

Arbete som med stöd av 7 kap. 11 § konkurslagen har utförts av ett sakkunnigt biträde på uppdrag av en konkursförvaltare räknas som förvaltarens eget arbete när ersättningen till förvaltaren bestäms (se HD:s avgörande NJA 2000 s. 475). Av L.Z:s arbetsredogörelse framgår att revisionsbyrån har biträtt honom vid granskning av bokföring, bolagshandlingar och annan relevant dokumentation inför upprättandet av förvaltarberättelse, vilket arbete alltså ska räknas som arbete L.Z. har utfört. Detta innebär att rätten vid bestämmandet av L.Z:s arvode för arbete med förvaltarberättelsen ska beakta såväl det av honom begärda arvodet i denna del, som kostnaden för revisionsbyråns arbete.

Hovrätten anser att L.Z. inte har visat att skälig ersättning för arbete med förvaltarberättelsen uppgår till mer än vad tillsynsmyndigheten tillstyrkt. En nedsättning av arvodet i enlighet med detta ryms inom det totala belopp som L.Z. har yrkat i ersättning för sitt eget och för revisionsbyråns arbete med förvaltarberättelsen och kan inte anses stå i strid med HD:s avgörande i rättsfallet NJA 2014 s. 798 (se även beslut av Hovrätten för Västra Sverige den 27 juli 2015 i mål Ö 2782-15). L.Z:s arvode ska därför sättas ned i enlighet med tillsynsmyndighetens yrkande.

Slut

Med ändring av tingsrättens beslut fastställer hovrätten L.Z:s arvode till 625 000 kr, varav 125 000 kr avser mervärdesskatt.

Högsta domstolen

L.Z. överklagade och yrkade att HD skulle fastställa hans arvode till 841 250 kr, inklusive mervärdesskatt.

Tillsynsmyndigheten motsatte sig att hovrättens beslut ändrades.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, justitiesekreteraren Fredrik Blommé, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut.

Skäl

Bakgrund

1. PV Enterprise Sweden AB försattes i konkurs den 31 oktober 2011. L.Z. utsågs till konkursförvaltare samma dag. Den 30 juni 2014 gav L.Z. in slutredovisning och utdelningsförslag till tingsrätten. Han begärde arvode enligt en arvodesframställning med sammanlagt 853 750 kr, varav 170 750 kr avsåg mervärdesskatt.

2. Av slutredovisningen framgick bl.a. att ett belopp om drygt 5,5 miljoner kr fanns att utdela samt att 279 038 kr hade betalats ur konkursboet för biträde avseende redovisning och revision. I L.Z:s arbetsredogörelse under avsnittet om förvaltarberättelse angavs att han hade anlitat sakkunnigt biträde i form av externa revisorer vid revisionsbyrån Grant Thornton för granskning av bokföring, bolagshandlingar och övrig relevant dokumentation samt att kostnaden för detta uppgick till 279 038 kr.

3. Tillsynsmyndigheten godtog endast ett sammanlagt arvode om 500 000 kr innan mervärdesskatt och gjorde alltså gällande att L.Z:s arvode skulle sättas ned med 183 000 kr.

4. Tingsrätten satte ned arvodet till L.Z. med 10 000 kr innan mervärdesskatt eftersom han ansågs ha brustit i omsorg genom att inte höra tillsynsmyndigheten innan han anlidade sakkunnigt biträde. Hovrätten ändrade tingsrättens beslut och satte istället ned arvodet med 183 000 kr eftersom uppdraget till revisionsbyrån dessutom inte synes ha begränsats och en för hög kostnad således belastat konkursboet.

5. Frågorna i målet är hur konkursförvaltarens arvode ska bedömas i förhållande till kostnaden för sakkunnigt biträde samt till vilket belopp arvodet ska bestämmas.

Rättsliga utgångspunkter

6. Av 14 kap. 4 § första stycket konkurslagen framgår att arvode till förvaltaren bestäms av rätten. Enligt andra stycket får arvodet inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget. Det är förvaltaren som ska visa att det begärda arvodet är skäligt.

7. Förvaltaren får med stöd av 7 kap. 11 § konkurslagen anlita ett sakkunnigt biträde för viss förvaltningsåtgärd. Enligt 14 kap. 16 § samma lag är det förvaltaren som bestämmer ersättningen till ett sådant biträde. Enligt 14 kap. 6 § ska ersättning till sakkunnigt biträde anges särskilt i redogörelsen till förvaltarens arvodesframställning. Syftet med den bestämmelsen är att denna ersättning ska beaktas när rätten fastställer arvode till förvaltaren (se NJA 2000 s. 475).

8. Om det sakkunniga biträdet har fått ersättning direkt ur konkursboet ingår ersättningen visserligen inte i det allmänna förvaltararvodet, men bör ändå beaktas när ersättningen till förvaltaren bestäms (se prop. 1986/87:90 s. 374). Oavsett om förvaltaren betalat biträdet med egna medel eller med medel ur boet ska detta beaktas vid arvodesprövningen som om förvaltaren själv utfört arbetet (se Welamson och Mellqvist, Konkurs, 11 uppl., 2013, s. 256).

9. Om förvaltaren har brustit i omsorg kan detta påverka arvodet i sänkande riktning. Är bristen hänförlig till någon viss förvaltningsåtgärd, bör ersättningen för den åtgärden sänkas, medan arvodet i övrigt inte påverkas. Det finns inte något lagstöd för en sänkning av arvodet som får karaktären av en utpräglad sanktion. Om en förvaltningsåtgärd är skadeståndsgrundande kan alltså boets skadeståndsanspråk i princip inte kvittningsvis prövas vid arvodesbestämningen (jfr 17 kap. 1 § konkurslagen). Däremot kan det merarbete som den oaktsamma åtgärden har medfört tänkas inte grunda rätt till arvode. Detta bör emellertid förutsätta såväl att omständigheterna är sådana att förvaltaren är

skadeståndsskyldig som att ansvaret lämpligen prövas i arvodesärendet. (Se NJA 2014 s. 798.)

10. Enligt 7 kap. 10 § konkurslagen ska konkursförvaltaren i viktigare frågor höra tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer om det inte föreligger hinder mot det. Förvaltaren förutsätts höra tillsynsmyndigheten innan han eller hon anlitar en revisor som sakkunnigt biträde, särskilt mot bakgrund av de kostnader som detta ofta är förenat med. Ett inte oväsentligt åsidosättande av skyldigheten att höra tillsynsmyndigheten kan medföra nedsättning av arvodet (se NJA 2003 s. 99).

Bedömningen i detta fall

11. Ersättningen till det sakkunniga biträdet om 279 038 kr har betalats av konkursboets medel och är hänförlig till upprättande av förvaltarberättelsen. L.Z. har för sitt eget arbete i denna del begärt 20 000 kr i arvode. Den sammanlagda konkurskostnaden för förvaltningsåtgärden skulle således ha uppgått till 299 038 kr.

12. Förvaltaren bör förväntas begränsa och tydliggöra det sakkunniga bitrådets uppdrag samt på förhand bestämma fasta riktlinjer för bitrådets ersättning. Tillsynsmyndighetens uppfattning i frågorna kan tjäna som god vägledning för förvaltaren. En inte obetydlig ersättning till L.Z:s sakkunniga biträde har betalats av konkursboets medel. Mot bakgrund av detta borde han enligt 7 kap. 10 § konkurslagen ha hört tillsynsmyndigheten innan sakkunnigt biträde anlätades. Åsidosättandet av samrådsskyldigheten har inte varit oväsentligt och inneburet att L.Z. brustit i sin omsorg. Omsorgsbristen motiverar i sig en viss nedsättning av arvodet (jfr NJA 2003 s. 99).

13. Tillsynsmyndigheten har även gjort gällande att den sammanlagda kostnaden för upprättande av förvaltarberättelsen framstår som påfallande hög jämfört med andra liknande konkurser. Tillsynsmyndigheten har ifrågasatt om det sakkunniga bitrådets uppdrag begränsats av L.Z. samt om det varit nödvändigt att belasta boet med så höga utgifter för sakkunnigt biträde. Tillsynsmyndighetens talan innebär att ett belopp om sammanlagt 116 038 kr godtagits som skäligt för upprättande av förvaltarberättelsen.

14. Utifrån det underlag som finns har L.Z. visserligen inte, mot tillsynsmyndighetens invändningar, visat att hela kostnaden för det sakkunniga biträdet varit nödvändig. Frågan är dock om en reduktion för denna låter sig göras inom ramen för arvodesprövningen. Arvodesprövningen ska inte användas som ett sanktionssystem eller för att bakvägen ta ut skadestånd (jfr NJA 2014 s. 798 och Stefan Lindskogs där gjorda tillägg).

15. När ersättningen till det sakkunniga biträdet har betalats av konkursboets medel och på så vis inte ingår i förvaltarens arvodesframställning skulle en nedsättning av arvodet på det sätt tillsynsmyndigheten förespråkade medföra att förvaltaren inte fick ersättning för andra förvaltningsåtgärder mot vilka det inte funnits några invändningar och han eller hon är berättigad till full ersättning för. En sådan reduktion skulle kunna liknas vid en sanktion eller kvittning av ett potentiellt skadeståndsanspråk. I denna situation har tillsynsmyndigheten i stället möjligheten att enligt 13 kap. 7 § och 17 kap. 2 § konkurslagen klandra slutredovisningen. På så vis skulle den för utdelning tillgängliga behållningen kunna öka.

16. Ersättningen som utgått till det sakkunniga biträdet ska dock beaktas vid arvodesprövningen så att det arbete som ett sakkunnigt biträde utfört räknas som förvaltarens eget när ersättning till förvaltaren bestäms (jfr NJA 2000 s. 475). Detta innebär att skäligheten av förvaltarens arvode ska bedömas med beaktande bl.a. av ersättningen till det sakkunniga biträdet. I det här fallet kan det inte riktas några invändningar mot det arbete L.Z. utfört vid sidan av det sakkunniga biträdet. Det finns därför inte anledning att på denna grund sätta ned hans arvode avseende upprättande av förvaltarberättelsen.

17. Som redan framhållits motiverar dock L.Z:s åtsidosättande av skyldigheten att höra tillsynsmyndigheten en viss reduktion av arvodet avseende den aktuella förvaltningsåtgärden. L.Z. har godtagit tingsrättens arvodesreduktion. Arvodet ska därför sättas ned med det av tingsrätten bestämda beloppet.

18. Med denna utgång är utrymmet för utdelning till borgenärerna större än enligt det av tingsrätten fastställda utdelningsförslaget. Även tillsynsavgiften påverkas. Utdelningsförslaget ska därför justeras (14 kap. 9 § konkurslagen).

Slutsatser

19. När ersättning till ett sakkunnigt biträde har betalats av konkursboets medel och på så vis inte utgör en del av förvaltarens arvodesframställning ska skäligheten av förvaltarens arvode bedömas med beaktande bl.a. av ersättningen till det sakkunniga biträdet. I denna situation kan ersättningen till det sakkunniga biträdet dock inte sättas ned genom en reduktion av förvaltarens arvode.

HD:s avgörande

HD ändrar hovrättens beslut på det sättet att arvodet till L.Z. bestäms till 841 250 kr, varav 168 250 kr avser mervärdesskatt.

- - -

HD (justitieråden Stefan Lindskog, Göran Lambertz, Agneta Bäcklund, referent, Dag Mattsson och Sten Andersson) meddelade den 28 december 2016 följande beslut.

Skäl

Bakgrund

1. L.Z. har varit konkursförvaltare i PV Enterprise Sweden AB:s konkurs. När han avslutade konkursen begärde han arvode med sammanlagt 683 000 kr exklusive mervärdesskatt.
2. Revisorer vid revisionsbyrån Grant Thornton hade biträtt L.Z. vid granskningen av bokföring, bolagshandlingar och övrig relevant dokumentation. Ersättningen för det uppgick till 279 038 kr och betalades av boet. L.Z. begärde inte i sin arvodesframställning betalt för det arbete som revisorerna hade utfört. I stället ingick ersättningen till revisionsbyrån som en kostnadspost i slutredovisningen.
3. För den del av konkursförvaltningen som revisionsbyråns biträde hänför sig till - arbetet med förvaltarberättelsen - begärde L.Z. arvode med 20 000 kr.
4. Tillsynsmyndigheten tillstyrkte ett arvode med 500 000 kr jämte mervärdesskatt. Till grund för att arvodet skulle bestämmas till ett lägre belopp än vad L.Z. hade begärt anförde tillsynsmyndigheten att det fanns skäl att ifrågasätta om det hade varit påkallat att belasta boet med så höga utgifter för sakkunnigt biträde som skett i detta fall. Tillsynsmyndigheten hänvisade även till att L.Z. inte hade samrått med myndigheten innan revisionsbyrån anlätades.
5. Tingsrätten fann att L.Z. hade brustit i omsorg genom att inte höra tillsynsmyndigheten innan revisionsbyrån anlätades. Domstolen bestämde arvodet till ett belopp som med 10 000 kr understeg vad som hade begärts. Enligt hovrätten hade L.Z. inte visat att skälig ersättning för arbetet med förvaltarberättelsen uppgår till mer än vad tillsynsmyndigheten tillstyrkt.
6. L.Z:s talan sådan den nu ska prövas innebär att han har godtagit att arvodet bestäms så som tingsrätten har beslutat.

Förvaltarens arvode samt ersättning till sakkunnigt biträde

7. Enligt 14 kap. 4 § andra stycket konkurslagen får arvodet till förvaltaren inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget. Arvodet ska som huvudregel bestämmas till ett visst belopp i ett för allt (14 kap. 5 § första stycket), men till grund för arvodesframställningen ska ligga en specificerad räkning som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna (14 kap. 6 § andra stycket).

8. Om förvaltaren har brustit i omsorg påverkar detta arvodet i sänkande riktning. Är bristen hänförlig till en viss förvaltningsåtgärd påverkas ersättningen för den åtgärden, medan arvodet för övriga åtgärder inte berörs (se NJA 2014 s. 798). Om förvaltaren underlåter att höra tillsynsmyndigheten i en viktig fråga kan det inverka på arvodets storlek för det arbetsmoment till vilket frågan hör (jfr 7 kap. 10 § och NJA 2003 s. 99). När bristande omsorg föranleder att arvodet för en viss del av förvaltningen ska bestämmas till lägre belopp än vad förvaltaren har begärt, så får det inte sättas så lågt att förvaltaren inte får skäligt betalt för det arbete som han har utfört avseende den ifrågavarande delen.

9. En konkursförvaltare får anlita ett sakkunnigt biträde för viss förvaltningsåtgärd (7 kap. 11 §). Förvaltaren beslutar om det. Uppdragsgivare i förhållande till biträdet kan vara såväl förvaltaren själv som konkursboet. Bitrådets arvode bestäms av förvaltaren, för egen eller boets räkning beroende på vem som i avtalsrättslig mening är bitrådets uppdragsgivare. Biträdesersättningen ska, oavsett vem som är bitrådets uppdragsgivare, anges i den arbetsredogörelse som ska fogas till förvaltarens arvodesräkning (14 kap. 6 § andra stycket).

10. Om förvaltaren själv är uppdragsgivare och därför med egna medel har betalat ersättning till biträdet, så ska det arbete som biträdet har utfört bedömas och arvoderas som en del av förvaltarens arbete. Det innebär att förvaltaren i sin arbetsredogörelse ska lämna uppgifter om vad biträdet har utfört. Vad förvaltaren begär i arvode för det arbetet omfattas av rättens arvodesprövning enligt 14 kap. 4 § andra stycket, och det arvode som förvaltaren tillerkänns kommer att utgöra en konkurskostnad enligt 14 kap. 1 § första stycket 1. Förvaltarens kostnad för biträdet berör inte boet på annat sätt än att vad förvaltaren har betalat för de köpta tjänsterna kan ge ledning vid rättens bestämning av förvaltarens arvode för det arbete som tjänsterna avser.

11. Om i stället konkursboet är bitrådets uppdragsgivare och ersättning till biträdet därför betalas ur boet, rör det sig om en konkurskostnad enligt 14 kap. 1 § första stycket 3. Det arbete som biträdet har utfört ligger då inte till grund för förvaltarens arvode (jfr prop. 1986/87:90 s. 374). Om förvaltaren hålls ansvarig under påstående att boets kostnad för biträdet är för hög, så får frågan om hur det förhåller sig med det prövas genom klander av slutredovisningen (13 kap. 7 §). Påståendet kan inte leda till bifall under andra förutsättningar än vad som gäller för förvaltarens skadeståndsansvar (17 kap. 1 §). Ett uppdragsavtal mellan boet och ett sakkunnigt biträde skiljer sig i det hänseendet inte från andra avtal, som en förvaltare kan ingå för boets räkning.

Bedömningen i detta fall

12. Ersättningen för revisionsbyråns biträde har betalats av konkursboet och kostnaden ingår i slutredovisningen. Det rör sig alltså om ett uppdragsavtal som L.Z. har ingått såsom ställföreträdare för boet. Om det avtalet har varit oförmånligt för boet, så ska frågan om L.Z. är ansvarig för boets skada i form av en alltför hög ersättning till revisionsbyrån prövas genom klander av slutredovisningen och inte inom ramen för prövningen av hans arvode.

13. Det sagda utesluter inte att bristande omsorg vid anlitaandet av revisionsbyrå eller vid den fortlöpande uppföljningen av revisorernas arbete kan få betydelse för bestämningen av L.Z:s arvode när det gäller det eller de arbetsmoment som de köpta tjänsterna avser. Att L.Z. underlät att höra tillsynsmyndigheten innan revisionsbyrå anlitaades kan också få sådan betydelse.

14. Utrymmet för att på grund av bristande omsorg eller liknande förhållande bestämma ett lägre arvode än vad L.Z. har begärt är begränsat till vad han har yrkat för den förvaltningsåtgärd som bristen hänför sig till.

15. L.Z. begärde i arvodesframställningen 20 000 kr för den delen av konkursförvaltningen där han fick biträde av revisionsbyrå. Beloppet avser, utöver arbete med att instruera och samråda med revisorerna, arkivering av räkenskapsmaterial och arbete med att lösa vissa praktiska problem rörande bokföringen. Även om L.Z. i någon mån har brustit i omsorg beträffande uppdraget till revisionsbyrå, så ska han ha skäligt betalt för det arbete som han faktiskt har utfört beträffande den ifrågavarande delen av förvaltningen.

16. När det gäller de förhållanden som tillsynsmyndigheten har lagt till grund för sin inställning i målet, så saknas det skäl för att bestämma arvodet i den berörda delen till ett lägre belopp än vad som följer av tingsrättens beslut.

17. Med ändring av hovrättens beslut ska alltså arvodet bestämmas till 841 250 kr inklusive mervärdesskatt i enlighet med vad L.Z. här har yrkat.

HD:s avgörande

Med ändring av hovrättens beslut fastställer HD L.Z:s arvode till 841 250 kr, varav 168 250 kr utgör mervärdesskatt.

HD:s beslut meddelat: den 28 december 2016.

Mål nr: Ö 6170-15.

Lagrum: 7 kap. 10 och 11 §§, 13 kap. 7 §, 14 kap. 1, 4 och 6 §§ samt 17 kap. 1 § konkurslagen.

Rättsfall: NJA 2003 s. 99 och NJA 2014 s. 798.

Sökord: Konkurs; Förvaltararvode; Sakkunnigt biträde; Uppdragsavtal; Skadestånd
